

Academic Article

FOSTERING POSITIVE DISCIPLINE AMONG SCHOOL STUDENTS EXPANDS
EDUCATIONAL OPPORTUNITIES

การเสริมสร้างวินัยเชิงบวกของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Received: December 3, 2024

Revised: February 8, 2025

Accepted: April 22, 2025

Yupin Yusinchai^{1*} Pakorn Parchanban² Anucha Kornpuang³ and Taweesak Sawangmek⁴

ยุพิน อยู่ศิลป์ชัย^{1*} ปกรณ์ ประจันบาน² อนุชา กอนพวง³ และทวีศักดิ์ สว่างเมฆ⁴

¹⁻⁴Faculty of Education, Naresuan University

¹⁻⁴คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*Corresponding Author, E-mail: yupiny65@nu.ac.th

Abstract

Education is an important foundation for developing human resources and the nation, especially in an era where the world is rapidly changing in terms of technology, economy, and society. Therefore, providing quality and comprehensive education is essential. Thailand places importance on expanding educational opportunities by establishing schools for expanding educational opportunities so that students in remote or disadvantaged areas can receive continuous education up to lower secondary level. The management of these schools remains a challenge due to resource limitations and different social contexts. In addition, another important challenge for schools for expanding educational opportunities is instilling educational values that help students develop into individuals with desirable characteristics, especially discipline, which is an important foundation for learning and living. Discipline does not only mean following school rules and regulations, but also includes self-responsibility, learning patience, and effective time management. Students with discipline will be able to set educational goals, track their academic performance, and continuously strive for self-development. Positive Discipline is an approach that focuses on strengthening students' good behavior without using harsh punishments, but rather emphasizing emotional support, providing clear guidelines, and using positive reinforcement. Therefore, the use of positive discipline is an important tool in developing behavior and creating an environment conducive to learning. The process of promoting positive discipline can be divided into 3 stages: the upstream stage, which is policy setting, teacher training, and creating a school culture that promotes good behavior; the midstream stage, which is the use of positive techniques such as giving praise,

setting common rules, and behavioral enhancement activities; and the downstream stage, which is the monitoring of students' behavior, providing counseling, and adjusting the approach to be appropriate. Evaluation uses behavioral observation, questionnaires, and quantitative data to examine the results. Applying the concept of positive discipline promotion in the context of an educational opportunity expansion school is important and challenging to help students develop appropriate behaviors, reduce conflicts in school, and create a learning atmosphere that promotes cooperation and responsibility among students. In the approach to promoting positive discipline, administrators should set policies that support teachers using positive reinforcement, and parents should promote good behavior at home. Positive discipline will help students participate in developing an understanding of their own behavior, learning from mistakes, and enhancing problem-solving skills. It also helps create a close and trusting relationship between students and teachers, which is an important factor in developing sustainable behavior and learning.

Keywords: Positive Behavioral Development, Training by Creative Method, Promoting Desirable Behaviors

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และประเทศชาติ โดยเฉพาะในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง จึงเป็นสิ่งจำเป็น ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจัดตั้ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนในพื้นที่ห่างไกลหรือด้อยโอกาส ได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การบริหารโรงเรียนเหล่านี้ยังคงเป็นความท้าทาย เนื่องจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ อีกหนึ่งความท้าทายของโรงเรียนขยายโอกาสที่สำคัญ คือ การปลูกฝัง ค่านิยมศึกษา ที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะ การมีวินัย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต วินัย ไม่ได้หมายถึงเพียงการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ความรับผิดชอบในตนเอง ความอดทนต่อการเรียนรู้ และการบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนที่มีวินัยจะสามารถตั้งเป้าหมายในการศึกษา ติดตามผลการเรียนของตนเอง และพยายามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมวินัยเชิงบวก (Positive Discipline) เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีของนักเรียนโดยไม่ใช้การลงโทษรุนแรง แต่เน้นการสนับสนุนทางอารมณ์ การให้แนวทางที่ชัดเจน และการใช้แรงเสริมเชิงบวก ดังนั้น การใช้วินัยเชิงบวกจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการส่งเสริมวินัยเชิงบวก สามารถแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะต้นน้ำ เป็นการกำหนดนโยบาย การอบรมครู และสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี ระยะกลางน้ำ เป็นการใช้เทคนิคเชิงบวก เช่น การให้คำชม การตั้งกฎร่วมกัน และกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรม และระยะปลายน้ำ เป็นการติดตามผลพฤติกรรมของนักเรียน การให้คำปรึกษา และการปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสม การประเมินผล ใช้การสังเกตพฤติกรรมแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ การนำแนวคิดการส่งเสริมวินัยเชิงบวกของนักเรียนมาประยุกต์ใช้ในบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความสำคัญ และท้าทาย ที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสม ลดความขัดแย้งในโรงเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความร่วมมือและความรับผิดชอบในหมู่ผู้เรียน โดยแนวทางส่งเสริมวินัยเชิงบวก ผู้บริหาร ควรกำหนดนโยบายที่สนับสนุน ครูใช้การเสริมแรงทางบวก และผู้ปกครองส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีที่บ้าน วินัยเชิงบวก จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง มีการเรียนรู้จากข้อผิดพลาด และ

มีการเสริมสร้างทักษะในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและไว้วางใจระหว่างนักเรียนและครู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมและการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาพฤติกรรมเชิงบวก การอบรมด้วยวิธีการสร้างสรรค์ การส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ความหมายของวินัยเชิงบวก

Naker and Sekitoleko (2009) ให้ความหมายของ วินัยเชิงบวก ว่าหมายถึง การแนะนำแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างแก่เด็ก โดยมุ่งไปที่ความต้องการทางด้านอารมณ์ จิตใจของเด็ก วินัยเชิงบวกช่วยให้เด็กเรียนรู้แนวทางที่ควรปฏิบัติด้วยตัวเอง และเรียนรู้การมีวินัยในตนเองการใช้วินัยเชิงบวกขึ้นอยู่กับบทบาทและการให้คำแนะนำของครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเสริมทางบวกเมื่อเกิดพฤติกรรมที่ดี วินัยเชิงบวกปฏิเสธวิธีการที่รุนแรงโดยเป็นการลงทุนระยะยาวเพื่อพัฒนาเด็กมากกว่าเป็นการให้เด็กปฏิบัติตามโดยทันที

Durrant (2010) ให้ความหมายของ วินัยเชิงบวก ว่าหมายถึง การอบรมสั่งสอนเด็ก โดยปราศจากความรุนแรง และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้เด็กได้รับข้อมูลที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก และทำให้เด็กประสบความสำเร็จในชีวิต วินัยเชิงบวกมีลักษณะ ดังนี้

- 1) เป็นการแก้ปัญหาระยะยาวที่ช่วยพัฒนาวินัยในตนเองของเด็ก
- 2) เป็นการสื่อสารที่ชัดเจนและสม่ำเสมอระหว่างครูกับเด็ก
- 3) เป็นการสื่อสารเกี่ยวกับความคาดหวังของครู ระเบียบ กฎเกณฑ์ของชั้นเรียน โดยมีขอบเขตที่ชัดเจนเสมอต้นเสมอปลาย และสนับสนุนให้เด็กปฏิบัติตามนั้น
- 4) เป็นการสร้างความสัมพันธ์บนพื้นฐานของความเคารพ การให้เกียรติกันและกัน ระหว่างครูกับเด็ก
- 5) เป็นการสอน และฝึกทักษะการแก้ปัญหาให้เด็ก เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 6) เป็นการส่งเสริมความสามารถของเด็ก และส่งเสริมความเชื่อมั่นในการจัดการกับความท้าทายที่เกิดจากการเรียนและสถานการณ์ทางสังคมที่เป็นปัญหา

The Ministry of Foreign Affairs and Trade, New Zealand (2016) กล่าวว่า วินัยเชิงบวก คือ การให้เด็กพัฒนาการควบคุม ตนเองในเวลาต่อมา การสื่อสารที่ชัดเจน การให้เกียรติเด็กและยอมรับความเคารพของเด็ก การสอนให้เด็ก รู้จักการตัดสินใจที่ดี การสร้างทักษะและความมั่นใจให้เด็ก และการสอนให้เด็กเคารพความรู้สึกของผู้อื่น

Thanasetsakorn (2018) กล่าวว่า วินัยเชิงบวก คือ สอน ฝึกฝนและพูดถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม ปราศจากความรุนแรง ทางกาย ใจ วาจา พูดไปแล้วจะไม่ทำร้ายจิตใจ การกระทำจะไม่ทำร้ายร่างกายและจิตใจ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วินัยเชิงบวก หมายถึง กระบวนการที่ครู เป็นผู้ส่งเสริมพฤติกรรมให้เด็กแสดงออกอย่างเหมาะสม โดยการหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง ทั้งกาย ใจ และวาจา ให้ความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ใช้วิธีการเชิงเหตุผล พร้อมทั้งโน้มน้าวเด็กให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง จากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างมีเหตุผล เป็นการขัดเกลาพฤติกรรมของเด็กช่วยให้เด็กเรียนรู้การควบคุมพฤติกรรมตนเองโดยใช้ความคิดไตร่ตรอง มีเหตุผล เคารพกฎระเบียบของสังคม รู้จักหน้าที่ของตน เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีทักษะการแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบ มีความร่วมมือ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ความหมายของการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

Tantithara (2016) การสร้างวินัยเชิงบวก คือ กระบวนการสอน พัฒนา ชัดเจน และสนับสนุนให้เด็กเกิดความมั่นใจที่จะควบคุม แสดงออกพฤติกรรมของตนอย่างเหมาะสม และความรับผิดชอบโดยผู้สอนต้องให้เกียรติเคารพในสิทธิของเด็กใช้ความอ่อนโยนและให้เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกที่จะปฏิบัติไม่ใช้การลงโทษ แต่ไม่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

Thanasetsakorn (2018) ได้อธิบายถึง การส่งเสริมวินัยเชิงบวก คือ การสอนและฝึกฝนเด็กให้มีพฤติกรรมตามที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง คาดหวังโดยไม่ใช้ความรุนแรง เน้นการส่งเสริมวิธีการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ไม่บังคับหรือควบคุมลูก รวมถึงลงโทษหรือทำร้ายร่างกายและจิตใจ สอนให้ลูกประสบความสำเร็จโดยให้ความรู้และความรักควบคู่กัน

Nelsen (2007) การสร้างวินัยเชิงบวก เป็นวิธีการสมัยใหม่ ที่มีประสิทธิภาพไม่ใช้การลงโทษตามที่คนทั่วไปเข้าใจ แต่เป็นการสอนทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมอย่างเห็นคุณค่า ให้เด็กมีส่วนร่วม โดยผู้สอนต้องเลือกวิธีการสื่อสารที่ชัดเจนกับการคาดหวัง กฎ และข้อจำกัด สอนด้วยจิตใจที่อ่อนโยน และจริงจัง หรือแก้ปัญหาเด็กอย่างปราศจากความรุนแรง สร้างความสัมพันธ์อย่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพในสิทธิของเด็กที่พึงได้รับ คำนึงถึงพัฒนาการในทุกๆ ด้าน

Rapcan (2008) การส่งเสริมวินัยเชิงบวก ว่าหมายถึง กระบวนการให้การศึกษาและแก้ไขเพื่อพัฒนาเด็กให้มีวินัยในตนเองยอมรับผู้อื่น ไม่ใช้การควบคุมหรือบังคับภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดความรุนแรง มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเคารพซึ่งกันและกัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน ไม่ต่อต้านเด็ก และสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้เด็กโดยใช้การเสริมแรงทางบวก เพื่อกระตุ้นพฤติกรรมที่ดีมากกว่าจับผิดความอ่อนแอ

Durant (2010) ให้ความหมายว่า การสร้างวินัยเชิงบวก (Positive Disciplines) คือการอบรมสั่งสอนเด็กโดยปราศจากความรุนแรงและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะช่วยให้เด็กได้รับข้อมูลที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและทำให้เด็กประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมวินัยเชิงบวก หมายถึง กระบวนการสอน พัฒนา ชัดเจน และสนับสนุนให้เด็กเกิดความมั่นใจที่จะควบคุมแสดงออกพฤติกรรมของตนอย่างเหมาะสมและมีความรับผิดชอบโดยผู้สอนต้องให้เกียรติ เคารพในสิทธิของเด็ก ใช้ความอ่อนโยนและให้เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกที่จะปฏิบัติ ไม่ใช้การลงโทษ แต่ไม่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ความสำคัญของวินัยเชิงบวกและการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

ความสำคัญของวินัยเชิงบวก

การนำวินัยเชิงบวกมาใช้ในโรงเรียน ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมที่ดีในสังคมและประสบความสำเร็จในชีวิต การใช้วินัยเชิงบวกเป็นการปฏิบัติด้วยความเมตตาบนฐานความเชื่อที่ว่า เด็กควรได้รับคำแนะนำไม่ใช้การลงโทษเป็นการนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาใช้ในการสอนมากกว่าทำให้เด็กอับอาย การใช้วินัยเชิงบวก มีความสำคัญดัง ต่อไปนี้

Thanasetsakorn (2021) การสร้างวินัยเชิงบวก มีเป้าหมายหลักคือ ให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและมีคนเข้าใจเพื่อให้อารมณ์ลดลงอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ตัวเองได้ ผู้ปกครองจะได้มีโอกาสสอนหรืออธิบายตามหลักที่ถูกต้องจริงๆ แล้วหลักการง่าย ๆ ในการการสร้างวินัยเชิงบวก คือ มีการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อที่จะสอนและให้โอกาสเด็กได้ฝึกฝนพฤติกรรมนั้นจนเกิดเป็นทักษะและนิสัย ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเห็นเด็กร้องไห้ไว้อย่างรวดเร็ว ควรเริ่มด้วยการปลอบเด็กให้สงบลงก่อน แทนที่จะเข้าสอนทันทีว่าไม่ควรปาของ ด้วยการแสดงความเข้าใจว่าเขาโกรธ เขาถึงปาของ และเมื่อเห็นว่าเขาอยู่ในอารมณ์ที่พร้อมแล้ว ค่อยสอนด้วยการให้เด็กตัดสินใจว่า เขาจะสามารถทำอะไรได้บ้าง แทนพฤติกรรมกรรมการปาของ เป็นต้น ประโยชน์ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้จากการปลูกฝังวินัยเชิงบวกให้กับเด็ก คือ เด็กจะได้ฝึกใช้ทักษะสมองส่วนหน้าเชิง Executive Function

หรือ EF ช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ ส่งเสริมพัฒนาการทางสมอง เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเรากับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความผูกพันระหว่างกัน เป็นการพัฒนาด้านการรับรู้ตัวตนของเด็กเอง ฝึกควบคุมอารมณ์ และสามารถแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ แต่การสร้างวินัยเชิงบวกนั้น ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้างในเรื่องของเวลา เพราะกว่าจะซึมซับจนกลายเป็นนิสัยของเด็กได้นั้น ต้องใช้เวลาปลูกฝังเป็นเวลานาน ครูและพ่อแม่ จึงไม่ควรคาดหวังให้ลูกเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการจนเร็วเกินไปนัก มิฉะนั้น อาจจะกลายเป็นการสร้างวินัยเชิงลบได้โดยไม่รู้ตัว

Academy (2021) ได้อธิบายว่า การสร้างวินัยเชิงบวกที่กำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก เนื่องจากวิธีที่ช่วยให้เด็กเล็กได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ และพัฒนาตนเองอย่าง สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกทักษะให้เด็กที่เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถมีพัฒนาการทางด้านความคิดที่ก้าวกระโดด และ เผชิญหน้ากับปัญหาหลากหลายรูปแบบได้ในชีวิตประจำวัน วิธีการสร้างวินัยเชิงบวก หรือ กระบวนการทางความคิดที่เรียกว่า EF หรือ Executive Function ซึ่งเกิดจากการพัฒนาของสมองส่วนหน้า และ จะพัฒนาได้ในทุกเพศ ทุกวัย แต่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของเด็ก โดยเฉพาะด้านความจำ การคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง แฉมเด็กที่มีทักษะทางความคิด หรือ EF จะประสบความสำเร็จได้มากกว่าเด็กที่ไม่มี EF หรือเด็กที่พัฒนาทักษะนี้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การสร้างวินัยให้กับเด็กก็ส่งผลต่อ EF เช่นเดียวกัน โดยการใช้ความรุนแรงจนเด็กได้รับความเจ็บปวดทั้งทางกาย และจิตใจ จะทำให้เด็กจะลดความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self-esteem) ลงและกลายเป็นคนที่ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ไม่มั่นใจที่แก้ปัญหาด้วยตัวเอง และไม่คอยยึดหยุ่นกับการลองหาคำตอบ ด้วยวิธีใหม่ๆ อีกทั้งเด็กที่ถูกลงโทษด้วยความรุนแรงนั้น มีแนวโน้มจะเติบโตไปเป็นคนที่ใช้ความรุนแรงกับผู้อื่น รวมถึงอาจเกิดภาวะ ซึมเศร้าเมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อีกด้วย ความสำคัญของวินัยเชิงบวก (Positive Discipline) คือการใช้วิธีการอบรมและส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีในเด็กหรือบุคคลอื่นๆ ด้วยการสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนที่มีความเคารพและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งจะช่วยให้บุคคลพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นและสามารถควบคุมตัวเองได้ในระยะยาว

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วินัยเชิงบวก มีความสำคัญ เป็นการช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมที่ดี ช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ ช่วยให้เด็กเล็กได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ และพัฒนาตนเองอย่าง สร้างสรรค์ และช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการจัดการกับสถานการณ์ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

ในปัจจุบันระบบการศึกษาเผชิญกับปัญหาหลายด้าน ทั้งพฤติกรรมของนักเรียนที่เปลี่ยนไป อิทธิพลจากสื่อโซเชียล และ แนวโน้มการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความท้าทายในการปลูกฝังวินัยและคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน แนวทางการส่งเสริมวินัยเชิงบวก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนานักเรียนอย่างมีคุณภาพ

ปัญหาในบริบทการศึกษาปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับวินัย อาทิ การลดลงของความเคารพและความรับผิดชอบ – นักเรียนจำนวนมากมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับกฎระเบียบ เช่น การมาสาย การไม่ทำการบ้าน หรือการไม่เคารพครูและเพื่อนร่วมชั้น การใช้ความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ปัญหาการกลั่นแกล้ง (Bullying) และความรุนแรงระหว่างนักเรียนยังคงเป็นปัญหาที่พบได้ทั่วไป ผลกระทบจากเทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนขาดสมาธิในการเรียนและมีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม ระบบการลงโทษแบบเดิมที่ไม่ตอบโจทย์ การลงโทษด้วยวิธีดั้งเดิม เช่น การตี หรือการทำโทษหน้าห้องเรียน อาจไม่ช่วยแก้ไขพฤติกรรมในระยะยาว และอาจสร้างผลกระทบด้านจิตใจแก่นักเรียน

วินัย เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาของเด็กและเยาวชน การส่งเสริมวินัยในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางการเรียนรู้และการเติบโตทางสังคมของนักเรียน ในอดีต วินัยในโรงเรียนมักถูกเชื่อมโยงกับการลงโทษทางกายหรือการใช้มาตรการที่เคร่งครัด แต่ในปัจจุบัน แนวทางการส่งเสริมวินัยเชิงบวกได้รับ

ความสนใจมากขึ้น เนื่องจากเป็นแนวทางที่เน้นการพัฒนาทางอารมณ์และสังคมของนักเรียน พร้อมกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู โดยสามารถส่งเสริมวินัยเชิงบวก ประกอบด้วยหลักการสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการนี้มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. การสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การส่งเสริมวินัยเชิงบวกไม่ใช่การควบคุม แต่เป็นการสนับสนุนให้เด็กเห็นถึงผลที่เกิดจากพฤติกรรมของตน เช่น การให้เด็กเห็นถึงผลกระทบของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและแนะนำแนวทางที่เหมาะสม โดยไม่เน้นการลงโทษหรือการทำโทษที่ทำให้เด็กรู้สึกไม่สบายใจ (Durrant, 2013)

2. การเสริมแรงเชิงบวก: ใช้การชมเชยหรือรางวัลที่เหมาะสมเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนต้องการทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเสริมแรงเชิงบวกนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เด็กเข้าใจและรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Nelsen et al., 2016)

3. การสร้างความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจได้ระหว่างครูและนักเรียนในการส่งเสริมวินัยเชิงบวก ครูจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและไว้วางใจได้กับนักเรียนการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจที่จะเรียนรู้ (Simons & Wurtele, 2010)

4. การพัฒนาทักษะในการแก้ไขปัญหา การฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นส่วนสำคัญของการส่งเสริมวินัยเชิงบวก การให้เด็กได้คิดวิเคราะห์และหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์หรือความรุนแรง จะช่วยให้พวกเขารียนรู้การจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Nelsen et al., 2019)

5. การมองความผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้ การส่งเสริมวินัยเชิงบวกยังเน้นการทำให้เด็กเข้าใจว่าความผิดพลาดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้และเป็นโอกาสในการเรียนรู้ ครูควรให้โอกาสเด็กในการแก้ไขความผิดพลาดด้วยการชี้แนะและให้กำลังใจ ไม่ใช่การตำหนิหรือทำให้เด็กเกิดความกลัว (Gershoff, 2013)

6. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การใช้วินัยเชิงบวกช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ดูแล (พ่อแม่ ครู หรือผู้ปกครอง) กับเด็กหรือบุคคลอื่นๆ โดยการแสดงความเข้าใจ ความรัก และความเอาใจใส่ ซึ่งช่วยให้บุคคลรู้สึกปลอดภัยและสามารถเปิดใจรับฟังคำแนะนำได้ (Naker & Sekitoleko, 2009)

7. การพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง วินัยเชิงบวกช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง โดยเด็กหรือบุคคลจะได้เรียนรู้การสิ่งที่ตนต้องการแทนการทำตามคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ (Durrant, 2010)

8. ลดพฤติกรรมก้าวร้าว การใช้วินัยเชิงบวกมุ่งเน้นการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้วยวิธีการที่ไม่รุนแรง เช่น การสื่อสารที่ดี การให้เหตุผล หรือการใช้ผลลัพธ์ที่เหมาะสม ซึ่งช่วยลดความก้าวร้าวและการต่อต้านจากเด็ก (Rapcan, 2008)

9. สร้างการเรียนรู้ในระยะยาว วินัยเชิงบวกช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน โดยไม่เพียงแค่การปรับพฤติกรรมในระยะสั้น แต่ช่วยให้บุคคลเรียนรู้การจัดการอารมณ์ การตัดสินใจที่ดี และพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตโดยรวมแล้ว วินัยเชิงบวกช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการพัฒนาเด็กหรือบุคคลต่าง ๆ และช่วยให้พวกเขามีทักษะในการจัดการกับปัญหาหรือความท้าทายในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Durrant, 2010)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมวินัยเชิงบวก มีความสำคัญเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี วินัยเชิงบวกช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมโดยการให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในทางที่เป็นมิตร ไม่ใช่การลงโทษ แต่เป็นการช่วยให้เข้าใจว่าการกระทำใดถูกต้องและเป็นประโยชน์ มีความสอดคล้องกับเทคนิค การสร้างวินัยเชิงบวกของ Tapanya (2015) ที่ให้เน้นพฤติกรรมทางบวกของเด็ก โดยการมองหาพฤติกรรมด้านดีของเด็กและพยายามส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีนั้นให้ดียิ่งขึ้น และปรับลดพฤติกรรมด้านลบด้วยเทคนิควิธีการเชิงบวกมากขึ้น จะทำให้เด็กมีกำลังใจและพยายามสร้างพฤติกรรมที่ดีต่อไป ดังนั้น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการประยุกต์ใช้แนวคิด การเสริมสร้างวินัยเชิงบวก การเสริมพลัง และการเสริมแรงในการปรับ

พฤติกรรมให้แก่เด็ก เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยการใช้ตัวเสริมแรง ทั้งที่เป็นสิ่งของ ตัวเสริมแรงทางสังคม และตัวเสริมแรงกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมได้

องค์ประกอบของการวินัยเชิงบวก

Durrant (2010) ได้เสนอแนวทางการนำวินัยเชิงบวกไปใช้ในการปฏิบัติงานของครู ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่มีลำดับขั้นตอนการใช้วินัยเชิงบวกในชั้นเรียน 5 ประการ ดังนี้

1. การระบุเป้าหมายระยะยาว (Identifying long-term goals) การสอนให้เด็กเรียนรู้สิ่งที่ดีเพื่อความสำเร็จในชีวิตเป็นงานสำคัญที่สุดของครูโดยครูต้อง กำหนดเป้าหมายเพื่อเป็นรากฐานให้สามารถสร้างทักษะด้านวินัยเชิงบวกให้กับเด็กได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ เป้าหมายระยะยาว คือ สิ่งที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็กในอนาคต และต้องการให้คงอยู่ตลอดไปในชีวิตของเด็ก อาทิ มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่น เป็นผู้รอบคอบและเป็นคนสุภาพ เป็นคนที่ซื่อสัตย์และไว้วางใจได้ เป็นคนที่ตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด เป็นคนที่ไม่ชอบใช้ความรุนแรง เป็นคนที่คอยห่วงใยคุณ เป็นพ่อแม่ที่รักลูก นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กยังมีผลกระทบต่อชีวิตของเด็กด้วย

2. การให้ความอบอุ่น และการให้โครงสร้างและการให้แนวทาง

2.1 การให้ความอบอุ่น (Providing warmth) เป้าหมายระยะยาวช่วยให้ครูสามารถใช้วินัยเชิงบวกกับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ แต่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้จำเป็นต้องมีเครื่องมือแนวทาง ได้แก่ ความอบอุ่น มีลักษณะ ดังนี้ การให้ความอบอุ่นครูควรตระหนักว่า การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก กล่าวได้ว่า มนุษย์ทุกคนเรียนรู้ได้ดีเมื่อรู้สึกผ่อนคลาย และปลอดภัย ทำให้สามารถมุ่งความสนใจกับข้อมูลที่ได้รับและช่วยให้จดจำได้ดี โดยในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่น เด็กมักให้ความร่วมมือ และมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาน้อยลง ได้แก่ การเข้าใจความต้องการทางการเรียนรู้ และทางสังคมของเด็ก การเข้าใจอารมณ์ และความรู้สึกของเด็ก การทำให้เด็กรู้สึกถึงความปลอดภัยทางร่างกาย และจิตใจ การแสดงออกต่อเด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น และความห่วงใย อารมณ์เสมอดันเสมอปลาย (มั่นคงทางอารมณ์) ความรักที่ไม่มีเงื่อนไข ความรักที่แสดงออกมาทางกายและคำพูด เคารพระดับพัฒนาของเด็ก เข้าใจความต้องการของเด็ก เข้าใจความรู้สึกของเด็ก ให้กำลังใจ

2.2 การให้โครงสร้างและการให้แนวทาง (Providing structure) ครูควรตระหนักว่า การให้ความรู้ และการให้แนวทางมีผลต่อการเรียนรู้ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และด้านสังคมของเด็ก และเป็นแนวทางที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในชีวิต โดยวิธีการที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ได้แก่ การให้แนวปฏิบัติที่ชัดเจนทั้งด้านพฤติกรรม และด้านวิชาการ การอธิบายเหตุผลของการมีกฎระเบียบ การกระตุ้นส่งเสริมให้เด็กคิด และปฏิบัติด้วยตนเอง การสอนให้เด็กสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งกับผู้อื่น ในลักษณะที่สร้างสรรค์ การให้เด็กมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ และวิธีการแก้ไขความผิดพลาดของตน การสอนให้เด็กตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเอง และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง อธิบายเหตุผลได้อย่างชัดเจน การสนับสนุนที่ส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จส่งเสริมความคิดที่เป็นอิสระของเด็ก (ส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น) รู้จักการเจรจาต่อรอง เอาใจใส่ ไม่ปล่อยปละละเลย

3. ความเข้าใจวิธีคิดและความรู้สึกของเด็ก (Understanding how children think and feel) พัฒนาการเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง ไม่มีสิ้นสุด ก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ทำให้ครูสามารถสอนความรู้ และทักษะใหม่ๆ ให้กับเด็กได้ตลอดเวลา เด็กแต่ละวัยมีวิธีการการเรียนรู้ที่ต่างกัน และเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ดังนั้น วิธีสอนต้องเปลี่ยนตามเช่นกัน ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก ทำให้พัฒนาการหยุดชะงัก หรือล่าช้ากว่าปกติ ได้แก่ ผลกระทบต่อสมองที่ได้รับก่อนหรือระหว่างคลอด เช่น พันธุกรรม สารพิษ ครูควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กกว่าเป็นไปตามระดับพัฒนาการ และบางส่วนอาจเกิดจากปัจจัยภายนอก เมื่อครูเข้าใจจะสามารถตอบสนองเด็กได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

ได้แก่ความสามารถในการอธิบาย การให้กำลังใจ การแนะนำความรู้ การสร้างความอบอุ่น การสอนความรู้ และทักษะใหม่ๆ ให้กับเด็ก แต่เด็กในแต่ละวัยไม่ได้เรียนรู้ลักษณะเดียวกันทั้งหมด วิธีคิดและวิธีทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ จะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ดังนั้นวิธีการสอนต้องเปลี่ยนตามไปการเข้าใจพัฒนาการเด็กทำให้ครูเข้าใจพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกของเด็ก สามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถให้กับเด็กได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เมื่อเด็กได้รับการยอมรับจะทำให้มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มีความตั้งใจในการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ เด็กทุกคนมีลำดับขั้นของพัฒนาการในแต่ละวัยเหมือนกัน ได้แก่ การนั่ง การคลาน การยืน การเดิน แต่สิ่งที่แตกต่างกัน คือ สภาพแวดล้อม บุคลิกภาพ ความถนัด และความสามารถ ครูต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ได้แก่ สภาพแวดล้อมในบ้าน วัฒนธรรม โครงสร้างร่างกาย ความถนัดและความสนใจ อารมณ์ หากครูไม่เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น อาจมีผลกระทบต่อสภาพความพร้อมของเด็กในการเรียนรู้ แรงจูงใจ ความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะทำให้สำเร็จ และทักษะทางสังคมของเด็ก การให้ความปลอดภัยกับเด็ก การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็ก ความต้องการเป็นอิสระของเด็ก ต้องการเรียนรู้ และฝึกทักษะชีวิต รับรู้นิสัยใจคอและเคารพความเป็นตัวตนของเด็ก เข้าใจในความเชื่อและค่านิยมในตัวเด็ก การเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจในเรียนรู้ที่จะบริหารจัดการด้วยตนเองของเด็ก

4. การแก้ปัญหา (Problem solving) การแก้ปัญหาคืออาศัยความรู้ ความเข้าใจ โดยการนำความรู้ด้านพัฒนาการเด็ก และความแตกต่างระหว่างบุคคลมาประยุกต์ใช้ เพื่อหาเหตุผลของการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน แล้วนำเครื่องมือของวินัยเชิงบวกมาเลือกจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กอย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนรู้วิธีการจัดการความคับข้องใจ หรือความขัดแย้งและความโกรธ ให้เด็กมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การแก้ปัญหายังสร้างสรรค์ (ไม่ใช่ความรุนแรงในการแก้ปัญหา) ให้ความเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ความมั่นใจในการรับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทาย

5. ตอบสนองกับวินัยเชิงบวก (Responding with positive discipline) ควรระลึกถึงเป้าหมายระยะยาวถึงลักษณะของเด็กที่คาดหวังไว้เป็นแบบแผนปฏิบัติ จะช่วยให้จัดการกับเป้าหมายระยะสั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยวิธีการที่มุ่งมั่นสร้างความอบอุ่นและแนะแนวทางสำหรับเด็ก คำนึงถึงความคิดและความรู้สึกของเขา เข้าใจมุมมองของเด็กต่อสิ่งแวดล้อมให้พวกเขาได้ลองทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ช่วยเหลือและส่งเสริมพวกเขาให้สามารถสร้างตัวเลือกที่ดี ผู้ปกครองหรือครูต้องคอยฝึกฝนการสร้างวินัยเชิงบวกต่อพฤติกรรมเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความคุ้นชินและสามารถควบคุมสถานการณ์ที่ท้าทายได้อย่างปราศจากความรุนแรง ตลอดจนต้อง

หลักการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

หลักการสำคัญของการส่งเสริมวินัยเชิงบวกมุ่งเน้นที่การสร้างพฤติกรรมที่ดีและเสริมสร้างทักษะทางสังคมในเด็ก โดยมีเป้าหมายให้เด็กเรียนรู้ที่จะจัดการกับปัญหาและควบคุมพฤติกรรมของตนเองอย่างสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบ โดยไม่ใช้การลงโทษที่รุนแรง หลักการสำคัญของการส่งเสริมวินัยเชิงบวก มีดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจและความสำคัญของกฎระเบียบ การทำให้เด็กเข้าใจถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังกฎระเบียบต่างๆ เป็นการช่วยให้พวกเขาตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎ เด็กจะเข้าใจว่าเหตุใดกฎระเบียบจึงมีความสำคัญ และเรียนรู้ที่จะเคารพในกฎเหล่านั้นโดยไม่รู้สึกรำคาญบังคับ (Durrant, 2013)

2. การเสริมแรงเชิงบวก การใช้คำชมเชยหรือการให้รางวัลที่เหมาะสมเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีเป็นการกระตุ้นให้พวกเขาทำสิ่งที่ดีต่อไป การเสริมแรงเชิงบวกทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเองและเพิ่มความมั่นใจในการกระทำที่เหมาะสม (Nelsen et al., 2016)

3. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและไว้วางใจได้ ความสัมพันธ์ที่ดีและไว้วางใจระหว่างครูและเด็กเป็นพื้นฐานสำคัญของการส่งเสริมวินัยเชิงบวก การให้ความเคารพและการสื่อสารอย่างเข้าใจช่วยให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัย และกล้าที่จะพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง (Gershoff, 2013)

4. การฝึกทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองและฝึกทักษะการตัดสินใจ ช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการจัดการกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ในเชิงสร้างสรรค์ การเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเองยังส่งเสริมความมั่นใจในตนเองอีกด้วย (Nelsen et al., 2019)

5. การมองความผิดพลาด เป็นโอกาสในการเรียนรู้ การส่งเสริมวินัยเชิงบวกมองว่าความผิดพลาดเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตนเองและเป็นโอกาสในการเรียนรู้ ครูและผู้ปกครองควรให้คำแนะนำและการสนับสนุนแทนการตำหนิหรือทำให้เด็กรู้สึกผิด การให้โอกาสเด็กในการแก้ไขความผิดพลาดจะช่วยสร้างความรู้สึกมั่นใจในการปรับปรุงตนเองและยอมรับข้อบกพร่อง (Durrant, 2013)

6. การส่งเสริมให้เด็กเกิดความรับผิดชอบในตนเอง แนวทางการส่งเสริมวินัยเชิงบวกเน้นการสร้าง ความรับผิดชอบในตัวเอง ผ่านการให้พวกเขามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบและการวางแผนการปฏิบัติตามกฎ การมีส่วนร่วมนี้ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการ และเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎด้วยความสมัครใจ (Simons & Wurtele, 2010)

หลักการเหล่านี้ช่วยให้การส่งเสริมวินัยเชิงบวกสามารถสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เด็กจะรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในตนเอง พร้อมพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและสามารถจัดการพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

การส่งเสริมวินัยเชิงบวกมีพื้นฐานจากทฤษฎีและแนวคิดหลายประการที่มุ่งเน้นการสร้างพฤติกรรมที่ดีในเด็กโดยไม่ใช้การลงโทษที่รุนแรง แต่สนับสนุนให้เด็กพัฒนาทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการควบคุมตนเอง แนวทางการใช้วินัยเชิงบวกจะส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง มีแรงจูงใจภายใน และเติบโตเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกที่ดี การเข้าใจทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้ครูและผู้ปกครองสามารถนำหลักการและวิธีการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างสมดุลและเป็นสุข แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวินัยเชิงบวก ได้แก่

1. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีการเสริมแรงของ Skinner (1953) เป็นพื้นฐานสำคัญของการส่งเสริมวินัยเชิงบวก โดยการเสริมแรงเชิงบวก (positive reinforcement) เน้นการใช้คำชมเชย การให้รางวัล หรือการกระทำที่แสดงถึงความพึงพอใจในพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็ก เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ครูหรือผู้ปกครองจะตอบสนองด้วยการเสริมแรงเชิงบวก เช่น การชื่นชม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กต้องการทำอย่างต่อเนื่อง แนวคิดนี้ช่วยให้เด็กเข้าใจว่าพฤติกรรมที่ดีของเขาจะได้รับการยอมรับและเป็นที่พึงพอใจ ซึ่งจะช่วยให้พวกเขามีแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรมดี ๆ ต่อไป

2. แนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) อธิบายว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นผ่านการสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลต้นแบบ ซึ่งรวมถึงผู้ปกครอง ครู และเพื่อนร่วมชั้น การสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่ดีและได้รับผลตอบแทนในเชิงบวกจากพฤติกรรมเหล่านั้นจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าครูและผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดี โดยแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมและตอบสนองเชิงบวกต่อเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของ Erikson (Psychosocial Development Theory) ทฤษฎีของ Erikson (1950) ระบุว่าเด็กในวัยต่างๆ มีพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ที่ต้องการความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะในช่วงวัยเด็ก ซึ่งเป็นช่วงที่พวกเขาเรียนรู้เรื่องความไว้วางใจ ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกัน Erikson ชี้ให้เห็นถึง

ความสำคัญของการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ การส่งเสริมวินัยเชิงบวกจึงเป็นการสร้างความไว้วางใจและการยอมรับ ซึ่งทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีในด้านอารมณ์และสังคม

4. ทฤษฎีการปลูกฝังความคิดเชิงบวกและการพัฒนาตนเอง (Positive Psychology and Self - Determination Theory) แนวคิดของการส่งเสริมวินัยเชิงบวกยังสัมพันธ์กับทฤษฎีการพัฒนาความคิดเชิงบวก (Positive Psychology) ของ Seligman (1998) ซึ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงบวก การรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง และการรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น โดยการส่งเสริมวินัยเชิงบวกจะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองและมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ ทฤษฎีการพัฒนาตนเอง (Self-Determination Theory) ของ Deci and Ryan (1985) เน้นว่าเด็กจะพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและมีแรงจูงใจจากภายในเมื่อพวกเขาได้รับการสนับสนุนในการตัดสินใจและมีโอกาสที่จะแสดงออกในทางที่เหมาะสม แนวคิดนี้สนับสนุนให้ครูและผู้ปกครองใช้วิธีการเสริมแรงในเชิงบวก โดยให้เด็กมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ

5. ทฤษฎีการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self-Control Theory) ทฤษฎีการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของ Mischel (1974) มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการควบคุมตนเองและการยับยั้งอารมณ์ ทฤษฎีนี้เสนอว่าการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กจะช่วยให้พวกเขามีความสามารถในการจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมในสถานการณ์ที่ท้าทาย การส่งเสริมวินัยเชิงบวกจึงสอดคล้องกับทฤษฎีนี้ โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการควบคุมตนเอง เช่น การให้คำแนะนำที่เหมาะสม การสนับสนุนให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะการจัดการอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง

6. ทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพของเด็ก (Child-Centered Development Theory) แนวคิดของการส่งเสริมวินัยเชิงบวกยังเชื่อมโยงกับทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มุ่งเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยเชื่อว่าเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าและความเชื่อมั่นในตนเอง อีกทั้งการให้โอกาสในการทดลองและทำความเข้าใจด้วยตนเองช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการตัดสินใจอย่างมีสติ การส่งเสริมวินัยเชิงบวกในบริบทนี้คือการให้เด็กได้รับอิสระในการเลือกตัดสินใจและได้รับการสนับสนุนในกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของพวกเขา (Durrant, 2013)

7. ทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory - SDT) โดย Deci and Ryan (2000) แนวคิดนี้เน้นว่ามนุษย์มีความต้องการพื้นฐานสามประการ ความเป็นอิสระ (autonomy), ความสามารถ (competence) และความสัมพันธ์ (relatedness) ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองจะส่งเสริมแรงจูงใจภายในและความเป็นอยู่ที่ดี

8. ทฤษฎีการสนับสนุนและแทรกแซงพฤติกรรมเชิงบวก (Positive Behavior Interventions and Supports - PBIS) โดย Sugai and Horner (2010) กรอบการทำงานนี้มุ่งเน้นการใช้กลยุทธ์ที่มีหลักฐานรองรับเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี โดยเน้นการป้องกันปัญหาพฤติกรรมก่อนที่จะเกิดขึ้น

9. ทฤษฎีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset Theory) โดย Dweck (2006) ทฤษฎีนี้เสนอว่าการเชื่อว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายามและการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนมีความยืดหยุ่นและพร้อมรับความท้าทาย

10. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional Learning - SEL) โดย CASEL (2013) แนวคิดนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านการรู้ตนเอง การจัดการตนเอง การรับรู้สังคม ทักษะความสัมพันธ์ และการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ เพื่อเตรียมนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในสังคม

11. ทฤษฎีการฝึกวินัยด้วยสติ (Mindful Discipline) โดย Shapiro and White (2014) แนวทางนี้ผสมผสานการฝึกสติเข้ากับการเลี้ยงดูและการสอน เพื่อสร้างวินัยที่มีความเมตตาและมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมวินัยเชิงบวกมีพื้นฐานจากทฤษฎีและแนวคิดหลายประการที่มุ่งเน้นการสร้างพฤติกรรมที่ดีในเด็กโดยไม่ใช้การลงโทษที่รุนแรง แต่สนับสนุนให้เด็กพัฒนาทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการควบคุมตนเอง แนวทางการใช้วินัยเชิงบวกจะส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง มีแรงจูงใจภายในและเติบโตเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกที่ดี

การเข้าใจทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้ครูและผู้ปกครองสามารถนำหลักการและวิธีการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างสมดุลและเป็นสุข

กระบวนการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก

กระบวนการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นระบบที่เชื่อมโยงทุกส่วนเข้าด้วยกัน ซึ่งวิธีการนี้ไม่ใช่เพียงการมุ่งเน้นพัฒนาในด้านใดด้านหนึ่ง แต่เป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาทุกด้านอย่างบูรณาการ ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ โดยการพัฒนาใดๆ ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของทุกองค์ประกอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและโรงเรียนโดยรวม ที่เกิดจากกระบวนการ การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) และการประเมินเชิงพัฒนา (Development Evaluation) และการศึกษาแนวทางการบริหารที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ขับเคลื่อนในการส่งเสริมวินัยเชิงบวกของนักเรียน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ในการกำหนดเป้าหมาย แนวทางในการดำเนินงาน และการควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม แนวทางที่วางไว้ และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

1. ขั้นการวางแผน (ต้นน้ำ)

เป็นการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ รายละเอียดของทิศทาง การพัฒนาโรงเรียน กิจกรรม โครงการ หรือรูปแบบการดำเนินงาน การส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูและบุคลากรทางการศึกษา นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในด้านการส่งเสริมวินัยนักเรียน ระหว่าง นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อประสานความร่วมมือ ในการดูแลและเบี่ยงวินัย สร้างเสริมความรับผิดชอบมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการและระเบียบของโรงเรียน โดยผู้ปกครองตกลงให้ความร่วมมือในการดูแล ระเบียบวินัย

1.2 การประกาศหรือการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ในเรื่อง การส่งเสริมวินัย เชิงบวกนักเรียน โดยผู้บริหารประกาศนโยบายในการขับเคลื่อน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

1.3 ผู้บริหารสร้างกระบวนการในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจและความตระหนักให้แก่คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อรับทราบนโยบาย เกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน

1.4 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นการกำหนด School Goal เพื่อหาจุดฝันร่วมกัน ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ร่วมกันเป็นการหาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในการส่งเสริมวินัยเชิงบวกของนักเรียน

1.5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

1.6 การวิเคราะห์ความซับซ้อน ด้วยเครื่องมือการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) เป็นการนำผลการวิเคราะห์ความซับซ้อน ด้วย System Thinking เป็นการนำผลการคัดกรองนักเรียน การประเมินนักเรียนโดยผู้ปกครอง ครู หรือการประชุมผู้ปกครอง การประชุมครู เพื่อร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่พบในการดำเนินการส่งเสริมวินัยเชิงบวกของผู้เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้

1.7 นำ Vision วิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ มากำหนดปัจจัยความสำเร็จ (Key result areas: KRAs) และดัชนีความสำเร็จ (Key performance Indicators: KPIs) เป็นการกำหนดผลลัพธ์ของการดำเนินงาน การส่งเสริมวินัยเชิงบวก ที่ต้องเห็นหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้น ยกตัวอย่าง KRAs คือ ใครบ้าง และต้องเป็นอย่างไร/อะไรบ้างที่ต้องเปลี่ยน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เช่น 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) ผู้ปกครองนักเรียน 4) และเครือข่าย ในส่วนของ KPIs คือ ผลลัพธ์ที่อยากให้เกิดขึ้นในการส่งเสริมวินัยเชิงบวกที่ต้องตั้งไว้ เช่น นักเรียนมีคุณภาพ ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย จากนั้นก็นำมาการออกแบบโครงการ/กิจกรรม (กำหนด Act) ซึ่งเป็นการนำการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบสู่การกำหนดการจัดภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมวินัยเชิงบวกของนักเรียน โดยการปรับหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นเรียน (Classroom Learning) การเขียนแผนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมวินัยเชิงบวกในแผนการสอน/ ออกแบบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม (Action Plan) โดยครอบคลุมกระบวนการทำงานของงานส่งเสริมวินัยเชิงบวกทั้ง 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายระยะยาว 2) การให้ความอบอุ่นและการให้แนวทาง 3) การเข้าใจวิธีคิดและความรู้สึกของเด็ก 4) การแก้ปัญหา และ 5) การตอบสนองกับวินัยเชิงบวก

1.8 สะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection) เป็นการสะท้อนผลการดำเนินงานในช่วงแรก เพื่อสะท้อนให้เกิดการพัฒนากระบวนการ/แนวทางปฏิบัติใหม่ๆ และเป็นการประเมินกระบวนการ และผลความสำเร็จของทุกคน และมีการประสานความร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และ ภายนอกสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ทุกเย็นวันอังคารและวันศุกร์ เวลา 15.30 – 16.30 น.

1.9 กระบวนการ Crop ผู้ปกครอง เป็นเครื่องมือทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองสะท้อนผลการปฏิบัติทั้งระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน นำไปสู่เป้าหมายร่วมกัน คือ เพื่อส่งเสริมวินัยเชิงบวกของนักเรียน

การนำการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบไปปฏิบัติ

ระยะที่ 1 การนำไปปฏิบัติ เป็นการกำหนดตารางเวลาการปฏิบัติการ การมอบหมายหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และนำไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

1.1 แต่งตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมวินัย เชิงบวกนักเรียน และมอบหมายหน้าที่ รับผิดชอบให้ชัดเจน ได้แก่

1.1.1 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินการให้มีระบบสารสนเทศ (Information System) โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการดำเนินการ เพื่อขับเคลื่อนระบบสารสนเทศ ในโรงเรียน ประกอบด้วย ครูผู้ควบคุมดูแลระบบ และคุณครูประจำชั้นทุกชั้นเรียน และคณะทำงาน ต้องศึกษาแนวปฏิบัติในการใช้โปรแกรม ซึ่งใช้โปรแกรม Q-infro หรือระบบเพิ่มคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักเรียน Quality learning Information System (Q-info) จะรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เวลาการมาเรียนของนักเรียน ทั้งแบบรายวัน รายวิชา น้ำหนักส่วนสูง ผลการสอบ คะแนนกิจกรรม คะแนนสอบรายวิชา คะแนนเก็บรายตัวชี้วัด คะแนน คุณลักษณะ คะแนนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้ง วิชาแนะแนว ลูกเสือ ชุมนุม ซึ่งเอาไว้สำหรับประเมินเพื่อออกรายงานว่านักเรียนคนไหนผ่านไม่ผ่าน โดยข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปประเมินผลเพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงนักเรียนให้ดีขึ้น และข้อมูลที่ได้นำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

1.1.2 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นเรียน (Classroom Learning) ในการส่งเสริมวินัยเชิงบวกทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่

1.1.2.1 ด้านหลักสูตร (Curriculum) มีการปรับปรุงหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยเชิงบวกทุกระดับชั้นเรียน เพื่อให้มีจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการจัดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสม

1.1.2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ในส่งเสริมวินัยเชิงบวก

1.1.2.3 ด้านการวัดผล (Measuring) เลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้ในการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

1.1.2.4 ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้เพื่อส่งเสริมวินัยเชิงบวก

1.1.3 แต่งตั้งคณะทำงานกระบวนการชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อร่วมกันแก้ไขและส่งเสริมวินัยเชิงบวกทั้งระบบ

1.2 คณะทำงาน (ทีม) ศึกษาระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานสู่การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 กำหนดปฏิทินการถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน

2. การนำไปปฏิบัติ (ช่วงกลางน้ำ)

เป็นการนำกระบวนการบริหารจัดการที่เน้นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยนำการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) มาใช้ในการส่งเสริมวินัยเชิงบวกของนักเรียน ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดตารางเวลาปฏิบัติการ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ รวมถึงนำผลการดำเนินงานตามโครงการ/ กิจกรรมในการส่งเสริมวินัยเชิงบวกของนักเรียน มาทบทวน เพื่อให้เห็นสถานการณ์ ปัญหา และ ความก้าวหน้า เพื่อสามารถปรับแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้การดำเนินงาน ช่วงหลังมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยนำผลการดำเนินงานที่ทำไปแล้วมาวิเคราะห์ความซับซ้อนและปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ และล้มเหลว เพื่อให้เห็นว่าตรงไหนสำเร็จ หรือตรงไหนไม่สำเร็จ เพื่อนำไป ปรับเปลี่ยนแผนงาน กลไกการทำงาน และองค์ประกอบของทีมให้ดีขึ้น โดยมีการดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 2 การถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย

2.1 Check list Act/Strategy เป็นการนำโครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วตั้งแต่ ช่วงการวางแผน (ต้นน้ำ) จนถึงปัจจุบัน มาสะท้อนผลการดำเนินการว่ากิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน นักเรียนใดบ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วบรรลุตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ต่อกลุ่มเป้าหมายใด ใน KRA และตัวชี้วัด KPI และนำมาจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยให้ผู้บริหาร คณะครู ร่วมกันถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน เป็นการ Check list Act/Strategy เป็นการนำโครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ตั้งแต่ ช่วงการวางแผน (ต้นน้ำ)

2.2 การวิเคราะห์ (Red zone) ด้วยเครื่องมือ Matrix เป็นการนำโครงการ/กิจกรรมของงานเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน ที่ได้ดำเนินการไปแล้วมาจัดลำดับ และโครงการ/กิจกรรมที่ ถูกจัดลำดับอยู่ในพื้นที่สีแดง (Red zone) มีความสำคัญที่ควรเร่งแก้/ปรับ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ ภายใน 1 ภาคเรียน โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ Red Zone ดังนี้ 1) Quadrant ขวา-บน สำคัญมาก-เร่งด่วนมาก 2) Quadrant ซ้าย-บน สำคัญมาก-เร่งด่วนน้อย 3) Quadrant ซ้าย-ล่าง สำคัญน้อย-เร่งด่วนน้อย 4) Quadrant ขวา-ล่าง สำคัญน้อย-เร่งด่วนมาก

2.3 การทบทวนผลการดำเนินงาน เป็นการทบทวนเอกสารผลการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมของการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน ที่ผ่านมา เพื่อให้สมาชิกในทีมเห็นข้อมูลร่วมกัน พร้อมแสดงความคิดเห็นว่า “ทำสำเร็จที่ส่วนใด และยังไม่สำเร็จที่ส่วนใด” ซึ่งจะต้องทำต่อ (ผลที่ ออกมาใช้เครื่องมืออะไรดี) และวิเคราะห์หาสาเหตุ อุปสรรค อะไรที่ทำให้ยังไม่สำเร็จ (โดยนำผลจาก การวิเคราะห์ความซับซ้อนมารวมวิเคราะห์ด้วย) ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยให้ผู้บริหาร คณะครู ร่วมกันทบทวนผลการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมของการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน

2.4 ประเมินความสามารถของทีม เป็นการอธิบายถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ และล้มเหลวของการดำเนินงานส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียนของทุกคนในทีม เพื่อนำไป ปรับเปลี่ยนแผนงาน กลไกการทำงาน และองค์ประกอบของทีมให้ดีขึ้น ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยให้ผู้บริหาร คณะครู ร่วมกันประเมินความสามารถของทีม

2.5 ปรับแผนงานการดำเนินงาน/ระหว่างทาง เป็นการนำปัจจัยทั้งหมดที่วิเคราะห์มา พิจารณาร่วมกัน และหาแนวทางการปรับกิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้ดีขึ้น หรือเพิ่มโครงการ/ กิจกรรม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

2.6 สรุปผลการเรียนรู้ร่วมกันสะท้อนผล (Reflection) โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยให้ผู้บริหาร คณะครู ร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกันสะท้อนผล (Reflection)

3. การควบคุม และประเมินการพัฒนา (ช่วงปลายน้ำ)

เป็นการถอดบทเรียนสะท้อนผล การประเมิน ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานระบบการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน ตั้งแต่ช่วงแรก จนถึงช่วงสุดท้าย โดยนำข้อมูลผลลัพธ์จากการดำเนินงานมาสะท้อน เพื่อให้เห็นความสำเร็จ หรือ ความสำเร็จ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินการครั้งต่อไป โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การทบทวนกิจกรรม เป็นนำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวินัยเชิงบวกนักเรียน ที่ได้ดำเนินการทั้งหมด มาสะท้อนผลตาม Timeline ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อทบทวน การทำงาน

3.2 สะท้อนผลการดำเนินงาน เป็นการทบทวนผลลัพธ์ของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ทั้งหมด

3.3 การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap) เป็นการนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลการดำเนินงานมา เปรียบเทียบ เพื่อให้ทราบถึงการพัฒนาการของกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งการประเมินตาม KRA ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบสองวงจร (Double loop learning)

3.4 การปรับแผนการดำเนินการในปีถัดไป เป็นการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ (Vision) ที่เขียนไว้ ตั้งแต่ต้น เพื่อประเมินว่าจุดไหนมีความก้าวหน้า และจุดไหนที่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้น เพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการปรับแผนการดำเนินงานในปีถัดไป

3.5 การสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection) เป็นการสะท้อนผลการเรียนรู้ ตั้งแต่เข้าร่วม กระบวนการจนจบกระบวนการ

การประเมินผลการส่งเสริมวินัยเชิงบวก

การประเมินผลการส่งเสริมวินัยเชิงบวก ด้านการระบุเป้าหมายระยะยาว (Identifying long-term goals) โดยใช้แบบประเมินความสามารถและพฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) สำหรับผู้บริหารประเมินครู 2) สำหรับครูประเมินนักเรียน 3) สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูล ใช้ผลรวมการประเมินความสามารถและพฤติกรรมของนักเรียนในการระบุเป้าหมายระยะยาว (Identifying long-term goals) ซึ่งเกณฑ์การประเมินและการใช้ผลประเมิน 22 - 28 คะแนน อยู่ในระดับดีเยี่ยม 15 - 21 คะแนน อยู่ในระดับดี 8 - 14 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้ 0 - 7 คะแนน อยู่ในระดับปรับปรุง

การประเมินผลการส่งเสริมวินัยเชิงบวก ด้านการให้ความอบอุ่นและการให้แนวทาง (Providing warmth and Providing structure) โดยใช้แบบประเมินความสามารถและพฤติกรรมของครูในด้านต่างๆ ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) สำหรับผู้บริหารประเมินครู 2) สำหรับนักเรียนประเมินครู 3) สำหรับครูประเมินตนเอง เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูล ใช้ผลรวมการประเมินความสามารถและพฤติกรรมของนักเรียนในการให้ความอบอุ่นและการให้แนวทาง (Providing warmth and Providing

structure) ซึ่งเกณฑ์การประเมินและการใช้ผลประเมิน 37 – 48 คะแนน อยู่ในระดับดีเยี่ยม 25 - 36 คะแนน อยู่ในระดับดี 13– 24 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้ 0 – 12 คะแนน อยู่ในระดับปรับปรุง

การประเมินผลการส่งเสริมวินัยเชิงบวก ด้านการเข้าใจวิถีคิดและความรู้สึกของเด็ก (Understanding how children think and feel) โดยใช้แบบประเมินความสามารถและพฤติกรรมของครูในด้านต่าง ๆ ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) สำหรับผู้บริหารประเมินครู 2) สำหรับนักเรียนประเมินครู 3) สำหรับครูประเมินตนเอง เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูล ใช้ผลรวมการประเมินความสามารถและพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการเข้าใจวิถีคิดและความรู้สึกของเด็ก (Understanding how children think and feel) ซึ่งเกณฑ์การประเมินและการใช้ผลประเมิน 25 - 32 คะแนน อยู่ในระดับดีเยี่ยม 17 - 24 คะแนน อยู่ในระดับดี 9 – 16 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้ 0 – 8 คะแนน อยู่ในระดับปรับปรุง

การประเมินผลการส่งเสริมวินัยเชิงบวก ด้านการแก้ปัญหา (Problem solving) โดยใช้แบบประเมินความสามารถและพฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่างๆ ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) สำหรับผู้บริหารประเมินครู 2) สำหรับครูประเมินนักเรียน 3) สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูล ใช้ผลรวมการประเมินความสามารถและพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการแก้ปัญหา (Problem solving) ซึ่งเกณฑ์การประเมินและการใช้ผลประเมิน 16 – 20 คะแนน อยู่ในระดับดีเยี่ยม 11 - 15 คะแนน อยู่ในระดับดี 6 – 10 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้ 0 – 5 คะแนน อยู่ในระดับปรับปรุง

การประเมินผลการส่งเสริมวินัยเชิงบวก ด้านการตอบสนองกับวินัยเชิงบวก (Responding with positive discipline) โดยประเมินความสามารถและพฤติกรรมของผู้ปกครองด้านต่าง ๆ ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) สำหรับผู้บริหารประเมินผู้ปกครอง 2) สำหรับครูประเมินผู้ปกครอง 3) สำหรับผู้ปกครองประเมินตนเอง เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูล ใช้ผลรวมการประเมินความสามารถและพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการตอบสนองกับวินัยเชิงบวก (Responding with positive discipline) ซึ่งเกณฑ์การประเมินและการใช้ผลประเมิน 19 - 24 คะแนน อยู่ในระดับดีเยี่ยม 13 - 18 คะแนน อยู่ในระดับดี 7 – 12 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้ 0 – 6 คะแนน อยู่ในระดับปรับปรุง

แนวทางการเสริมสร้างวินัยเชิงบวกของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนที่อาจขาดโอกาสในระบบการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ด้วยเหตุนี้ การจัดการพฤติกรรมและการปลูกฝังวินัยเชิงบวกในนักเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรับผิดชอบ รู้จักการจัดการตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม การเสริมสร้างวินัยเชิงบวก (Positive Discipline) ในโรงเรียนขยายโอกาส ไม่ได้มุ่งเน้นที่การลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการรุนแรงหรือการสร้างความอับอาย แต่มุ่งเน้นที่การสนับสนุนการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีผ่านการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการเสริมสร้างกำลังใจให้กับนักเรียน แนวทางนี้ไม่เพียงช่วยให้นักเรียนเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสม แต่ยังส่งเสริมความมั่นใจในตนเองและความรู้สึกมีคุณค่า โดยมีแนวทางการเสริมสร้างวินัยเชิงบวกของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

1. การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้

1.1 การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ที่ปลอดภัยและอบอุ่น จัดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบ และเหมาะสมกับการเรียนรู้ จัดมุมสงบ (Calm Corner) ในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนที่มีอารมณ์เครียดหรือหงุดหงิดได้พักผ่อนคลายก่อนกลับมามีส่วนร่วมในกิจกรรม

1.2 การสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่อบอุ่นและส่งเสริมความร่วมมือ ส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูและนักเรียน โดยครูแสดงบทบาทเป็นผู้ฟังและที่ปรึกษา ใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เช่น กิจกรรมกลุ่มหรือการแก้ปัญหา ร่วมกัน

2. การพัฒนาทักษะชีวิตและวินัยในตนเอง

2.1 การตั้งเป้าหมายพฤติกรรมที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมายพฤติกรรม เช่น การตรงต่อเวลา การมีระเบียบวินัย และการรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ใช้การตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกทำได้สำเร็จ

2.2 การสร้างระบบรางวัลเชิงบวก ใช้รางวัลเชิงบวก เช่น คำชม การมอบหน้าที่พิเศษ หรือรางวัลเล็กๆ เพื่อเสริมแรงให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการลงโทษแบบรุนแรง แต่ใช้การพูดคุยเพื่อปรับพฤติกรรมแทน

3. การใช้เทคนิคการสอนเพื่อเสริมสร้างวินัยเชิงบวก

3.1 การสอนผ่านการเล่น (Play-Based Learning) ใช้กิจกรรมที่สนุกสนานเพื่อสอนเรื่องวินัย เช่น เกมที่มีกฎเกณฑ์ หรือการแสดงบทบาทสมมติ

3.2 การสอนให้เรียนรู้ผลกระทบจากการกระทำ ให้เด็กเรียนรู้จากผลลัพธ์ของการกระทำ เช่น หากไม่เก็บของเล่น จะหาไม่เจอ หรือหากไม่ส่งงานจะไม่ได้คะแนน สอนให้เด็กคิดถึงผลกระทบที่พฤติกรรมของตนเองมีต่อผู้อื่น

4. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัว

4.1 การสื่อสารกับผู้ปกครอง แจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางการสอนวินัยเชิงบวกในโรงเรียน และเชิญชวนให้ร่วมมือปลูกฝังวินัยที่บ้าน ใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การส่งข้อความ หรือการใช้แอปพลิเคชันออนไลน์

4.2 การส่งเสริมกิจกรรมครอบครัว จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัวและโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันครอบครัว การทำงานอาสาด้วยกัน

5. การประเมินและปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมวินัย

5.1 การสังเกตและประเมินพฤติกรรม ใช้แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน เช่น การตรงต่อเวลา การทำงานร่วมกับเพื่อน หรือการรับผิดชอบในหน้าที่

5.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นบวก เช่น "ครูภูมิใจที่เธอพยายามช่วยเพื่อนในกิจกรรมกลุ่ม"

5.3 การปรับปรุงแนวทาง ใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือวิธีการส่งเสริมวินัยให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

การเสริมสร้างวินัยเชิงบวกในโรงเรียนขยายโอกาสเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกที่ยั่งยืน แนวทางวินัยเชิงบวกไม่ได้มุ่งหวังเพียงให้เด็กปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน แต่เป็นการส่งเสริมให้พวกเขาเรียนรู้การมีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเอง และปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีคุณภาพ หากโรงเรียนสามารถดำเนินการส่งเสริมวินัยเชิงบวกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจะเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเอง และพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในอนาคต ในระยะยาว การปลูกฝังวินัยที่ดีจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ลดปัญหาพฤติกรรมในโรงเรียน และช่วยให้สังคมโดยรวมมีพลเมืองที่มีคุณธรรมและความรับผิดชอบมากขึ้น ดังนั้น การนำแนวทางวินัยเชิงบวกมาใช้ในโรงเรียนขยายโอกาส ไม่ใช่เพียงแค่การจัดการพฤติกรรมของนักเรียนในปัจจุบัน แต่เป็นการวางรากฐานสำคัญ ในการสร้างสังคมที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบ และเอื้อเฟื้อต่อกันในอนาคต

บทสรุป

การส่งเสริม วินัยเชิงบวก เป็นแนวทางที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการรองรับนักเรียนจากหลากหลายพื้นฐาน ซึ่งบางครั้งอาจมีปัญหาด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ดังนั้น การประยุกต์ใช้แนวคิด วินัยเชิงบวก จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และช่วยให้โรงเรียนสามารถปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

ด้านการระบุเป้าหมายระยะยาว (Identifying Long-Term Goals) การกำหนดเป้าหมายระยะยาวเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ควรบูรณาการแนวคิดวินัยเชิงบวกเข้าไปในนโยบายของโรงเรียน และกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การลดปัญหาพฤติกรรมและการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ในขณะเดียวกัน ครู ควรมีการวางแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการวินัยเชิงบวก เช่น การกำหนดกฎระเบียบร่วมกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครอง ควรร่วมมือกับโรงเรียนในการปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีผ่านการให้แรงเสริมทางบวกในชีวิตประจำวัน

ด้านการให้ความอบอุ่น โครงสร้าง และแนวทางที่ชัดเจน โรงเรียนขยายโอกาสควรสร้างสภาพแวดล้อมที่นักเรียนรู้สึกปลอดภัยและได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ผู้บริหาร ควรส่งเสริมวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนนักเรียนมากกว่าการลงโทษ ครู ควรใช้ภาษาที่สร้างแรงจูงใจ เช่น การให้คำชมและคำให้กำลังใจแทนการตำหนิ และจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างระเบียบวินัย เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม หรือการตั้งกฎร่วมกัน ผู้ปกครอง ควรมีแนวทางการเลี้ยงดูที่ชัดเจนโดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและระเบียบวินัยในชีวิตประจำวัน

ด้านความเข้าใจวิธีคิดและความรู้สึกของเด็ก นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสมักเผชิญกับปัญหาทางอารมณ์และสังคมที่แตกต่างกัน ผู้บริหาร ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น เพื่อให้ครูสามารถเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนได้ดีขึ้น ครู ควรใช้วิธีการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) เพื่อให้ให้นักเรียนรู้สึกได้รับการยอมรับ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้นักเรียนเปิดใจในการสื่อสาร ผู้ปกครอง ควรแสดงความเข้าใจและให้โอกาสลูกได้แสดงความคิดเห็นโดยไม่ตัดสิน

ด้านการแก้ปัญหา โรงเรียนควรมีแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนา ผู้บริหาร ควรจัดให้มีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ครู ควรใช้แนวทางการแก้ปัญหาที่เน้นการหาทางออกแทนการลงโทษ เช่น การให้โอกาสนักเรียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง ผู้ปกครอง ควรส่งเสริมให้ลูกฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และสนับสนุนให้มีการคิดวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม

ด้านการตอบสนองกับวินัยเชิงบวก ผู้บริหาร ควรพัฒนาโครงสร้างของโรงเรียนให้สนับสนุนการใช้วินัยเชิงบวก เช่น การให้รางวัลสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี ครู ควรให้แรงเสริมทางบวกผ่านการให้คำชมเชยและการยอมรับพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน ผู้ปกครอง ควรใช้แนวทางเดียวกันกับโรงเรียน โดยให้แรงเสริมเชิงบวกที่บ้าน เช่น การให้คำชมแทนการลงโทษ

โรงเรียนขยายโอกาสมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ แนวทางวินัยเชิงบวกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการกับปัญหาพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้นักเรียนเรียนรู้วิธีอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ การดำเนินงานที่เป็นระบบและการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองจะช่วยให้การพัฒนานักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสเป็นไปอย่างยั่งยืน และสร้างสังคมการเรียนรู้ที่เอื้อให้ทุกคนเติบโตไปพร้อมกัน

References

- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). (2013). *Effective social and emotional learning programs: Preschool and elementary school edition*. Retrieved from <https://casel.org/>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78.
- Duffy, R. D., Blustein, D. L., Diemer, M. A., & Autin, K. L. (2016). The psychology of working theory. *Journal of Counseling Psychology*, 63(2), 127–148.
- Durrant, J. (2010). *Positive discipline in everyday teaching: Guideline for educators*. Save the Children Sweden.
- Durrant, J. E. (2013). *Positive discipline in everyday teaching*. Save the Children.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. New York: Random House.
- Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society*. New York: W. W. Norton & Company.
- Gershoff, E. T. (2013). School corporal punishment in global perspective: Prevalence, outcomes, and efforts at intervention. *Psychology, Health & Medicine*, 18(sup1), 117–127.
- Horner, R. H., Sugai, G., & Anderson, C. M. (2010). Examining the evidence base for school-wide positive behavior support. *Focus on Exceptional Children*, 42(8), 1–14.
- Mischel, W. (1974). Cognitive and attentional mechanisms in self-control. *Journal of Personality and Social Psychology*, 31(2), 324–338.
- Mischel, W. (1974). Processes in delay of gratification. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 7, pp. 249–292). New York: Academic Press.
- Naker, D., & Sekitoleko, D. (2009). *Positive Discipline: Creating a Good School without Corporal Punishment*. Uganda: Raising Voices.
- Nelsen, J., Erwin, C., & Duffy, R. (2016). *Positive discipline for preschoolers: For their early years—raising children who are responsible, respectful, and resourceful*. Harmony.
- Nelsen, J., Lott, L., & Glenn, S. (2019). *Positive discipline: Tools for teachers*. Harmony/Rodale.
- Rapcan. (2008). *Promoting positive discipline: Educating and guiding children towards self-discipline and mutual respect*. RAPCAN.
- Seligman, M. E. P. (1998). *Learned optimism: How to change your mind and your life*. Free Press.
- Shapiro, L., & White, S. (2014). *Mindful discipline: A loving approach to setting limits and raising an emotionally intelligent child*. New Harbinger Publications.
- Simons, D. A., & Wurtele, S. K. (2010). Relationships between parents' use of corporal punishment and their children's endorsement of spanking and hitting other children. *Child Abuse & Neglect*, 34(9), 639–646.
- Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. New York, NY: Macmillan.

- Starfish Academy. (2021). *Develop your child's thinking skills with positive discipline*. Retrieved October 23, 2023, from <https://www.starfishlabz.com/blog/242>
- Tantithara, C. (2016). *The effects of a positive discipline program on executive functions of preschool children* (Master thesis). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Tapanya, S. (2015). *Positive discipline: Building children's self-regulation through encouragement and support*. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation.
- Thanasetsakorn, P. (2018). *Raising children with positive discipline*. Retrieved May 17, 2023, from <https://thepotential.org/knowledge/positive-discipline>
- Thanasetsakorn, P. (2021). *Positive discipline: A skill to build happiness and mental resilience for the new generation*. Retrieved May 17, 2023, from <https://www.posttoday.com/columnist/652347>
- The Ministry of Foreign Affairs and Trade, New Zealand. (2016). *Positive discipline manual*. Retrieved September 1, 2023, from <http://www.savethechildren.com>